

Plan mot kränkande behandling

Lena förskola
Läsåret 20/21

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Vårgårdas kommuns värdegrund	3
1.2	Våra styrdokument	3
1.2.1	Diskrimineringslagen	3
1.2.2	Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderad 2018 och Läroplan för grundsärskolan reviderad 2018.....	4
1.2.3	Läroplan för förskolan Lpfö 18.....	4
1.2.4	Skollagen(2010:800) 6 kap. 1§	4
2	Begrepp	5
3	Kartläggning och nulägesanalys inför nytt läsår	5
3.1	Kartläggning och analys av föregående läsårs arbete mot kränkning, trakasserier och diskriminering.....	5
3.2	Åtgärder.....	6
4	Mål för läsåret	7
4.1	Övergripande mål	7
4.2	Risikfaktorer Lena förskola läsåret 20/21	7
5	Konkreta åtgärder.....	7
6	Främjande arbete.....	7
7	Förebyggande arbete	8
7.1	Förankring.....	8
7.2	Förankringsarbete av denna plan.....	8
7.3	Vi upptäcker diskriminering och kränkande behandling genom.....	8
8	Ett ärendes gång	9
9	Uppföljning och implementering	9
9.1	Ansvar.....	9
9.2	Barn- och elevhälsoteam.....	9
9.3	Skolledning	9
10	Bilagor	10
10.1	Bilaga 1 Dokumentation av utredning av diskriminering och kränkande behandling	10
10.2	Bilaga 2. Att utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering barn–barn, elev-elev.....	10
10.3	Bilaga 3 Att utreda, åtgärda och följa upp när barn/elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av vuxen.....	11
11	Referenser	11

1 Inledning

1.1 Vårgårdas kommuns värdegrund

Med respektfullt bemötande, individanpassade lösningar och hög tillgänglighet levererar Vårgårda kommun välfärdstjänster som överträffar förväntningarna. Detta förutsätter kreativitet och ständig utveckling med fokus på resultat.

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla barn och elever i förskola, skola och fritidshem ska ha samma rättigheter – oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation eller sexuell läggning.

Vårgårda kommuns förskolor, skolor och fritidshem tar avstånd från all form av diskriminering och kränkande behandling. Vi som arbetar i Vårgårda kommuns förskolor, skolor och fritidshem tolererar ingen form av kränkande beteende. Så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig kränkt har förskolan och skolan skyldighet att utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Vår **plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling** är ett stöd som hjälper oss i vår skyldighet att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Forskning visar att systematiskt arbete mot kränkningar har effekt.

1.2 Våra styrdokument

1.2.1 Diskrimineringslagen

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 kap, 1 §). Dessa benämns ofta som diskrimineringsgrunderna.

I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,
3. bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
 - varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
 - andra omständigheter av betydelse,
4. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
5. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet, (Diskrimineringslagen kap. 1 §4)

1.2.2 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderad 2018 och Läroplan för grundsärskolan reviderad 2018

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.
(Lgr 11 och Lgsär 11)

1.2.3 Läroplan för förskolan Lpfö 18

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för en hållbar utveckling. (Lpfö 18)

1.2.4 Skollagen(2010:800) 6 kap. 1§

Bestämmelserna i detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

2 Begrepp

Kränkande behandling

Den som upplever sig kränkt har alltid tolkningsföreträde.

Uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet kan vara:

- fysiska (slag och knuffar)
- verbala (hot, svordomar, könsord och öknamn)
- psykosociala (utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
- texter och bilder (lappar, fotografier, sms och mms, msn och meddelanden på olika sociala medier)
- någonting annat som kränker en elevs värdighet.

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn eller en elev och det har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Befogade tillsägelser

Tillrättavisningar från personal inom förskola och skola för att upprätthålla god ordning och miljö är inte kränkande behandling.

3 Kartläggning och nulägesanalys inför nytt läsår

3.1 Kartläggning och analys av föregående läsårs arbete mot kränkning, trakasserier och diskriminering

På förskolan i Lena arbetar personalen aktivt med att medvetandegöra barnen hur man är mot varandra. Detta görs i samlingar, genom teamarbete där ex Rädda barnens material *Stopp min kropp* används men också genom att i direkta situationer som uppstår i exempelvis den fria leken vägleda barnen hur man är mot varandra. Personalen på förskolan är uppmärksamma och hjälper till att lösa konflikter där de uppstår.

Under dagen delas barnen in i mindre lekgrupper och då med olika kompisar för att alla ska lära känna varandra.

Den enkät som föräldrarna besvarat under vårterminen 2020 visar att de allra flesta föräldrarna upplever att deras barn är tryggt på förskolan i Lena. Årets svarsfrekvens är mkt hög. Samverkan med föräldrar/vårdnadshavare är

viktig för att skapa trygghet för både barnen och föräldrarna. I trygghetsskapandet ingår en väl utarbetad inskolning av barnet. För att skapa ytterligare trygghet styr personalen bland annat hur barnen sitter vid måltid och samling.

Under läsåret 19/20 har personalen haft handledning av specialpedagog och skolpsykolog i syfte att bland annat skapa trygghet för enskilda barn och hela barngruppen.

Under hösten 2020 startar förskolan i Lena upp Draftit som digitalt verktyg för att dokumentera kränkningar. Inga kränkningar är tidigare dokumenterade i Draftit utan har meddelats på blankett.

På förskolan i Lena vill vi genom att stimulera barns språkutveckling ge barnen redskap att hantera situationer med hjälp av ett bra och rikt språk. Inte minst för att kunna bidra med sin egen bild i situationer kring kränkande behandling. I det språkutvecklande arbetet inkluderas även teman kring alla människors lika värde och rättigheter.

För att skapa en jämställd förskola har pedagogerna på förskolan i Lena inför läsåret 20/21 beslutat sig för att skapa medvetenhet kring det egna förhållningssättet för att skapa en jämställd förskola.

3.2 Åtgärder

- Synliggöra för barnen händelser som inträffar genom exempelvis teater.
- Som personal finnas nära barnen.
- Inför läsåret 20/21 skall Draftit användas till alla kränkningssärenden.
- På APT (personalmöte) generellt samtala kring kränkning av barn och hur vi motverkar dessa och även dokumenterar dem.
- Gemensamt mål förskolan tre avdelningar i Lena läsåret 20/21 är att medvetandegöra barnen om alla människors lika värde och rättigheter.
- Ansvarsband används där den personal som har bandet har ansvar för en elev/elevgrupp på förskolan.
- Samtal i personalgruppen där en medvetenhet kring pedagogernas förhållningssätt till en jämställd förskola lyfts fram.

4 Mål för läsåret

4.1 Övergripande mål

- Nolltolerans mot alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Alla barn ska uppmuntras att ta ett eget ansvar för sitt eget och sina kompisars välbefinnande.
- Alla barnen ska känna sig välkomna och inkluderade i verksamheten. De ska också känna sig trygga på hela förskolans område, både inne och ute.

4.2 Riskfaktorer Lena förskola läsåret 20/21

Riskfaktorerna är framtagna i samverkan med personalen på förskolan.

Riskfaktor	Åtgärd	Uppföljning
Uppsikt över barnen vid låg bemanning När vi är få personal och många barn ökar risken för kränkande behandling eftersom det är svårare att ha uppsikt över alla barn då.	Önskan om fler personaltimmar per avdelning Följa utarbetade dagsrutiner på förskolan. Alla barn är på ett och samma ställe när det inte är möjligt att dela upp dem utifrån personaltäthet.	Kontinuerligt och i maj 2021 Ansvarig: Pedagoger och rektor
Vid träden på gården nära skolgården för skolbarnen. Risk att vi inte hinner se och uppmärksamma vad som sägs mellan skolan och förskolans barn.	Personal rör sig mer på gården. Dialog med skolbarn, dels direkt med barnen och dels via skolpersonal om att vara goda förebilder för de yngre.	Kontinuerligt och i maj 2021 Ansvarig: Pedagoger och rektor
Bakom förråd Vid utelek när barnen rör sig fritt och befinner sig bakom förrådsbyggnader.	Promenera runt och vara så närvarande det går. Samla barnen och begränsa lekytan vid lägre bemanning.	Kontinuerligt och i maj 2021 Ansvarig: Pedagoger och rektor

5 Konkreta åtgärder

- Tydliga rutiner vid kränkningar. Se bilaga
- Värdegrundsarbetet ska genomsyra förskolans verksamhet.
- Enkät till vårdnadshavare varje vårtermin. Denna ska utvärderas och följas upp.

6 Främjande arbete

- Förskolan i Lena arbetar medvetet med värdegrunden och den genomsyrar all verksamhet.
- Personal är lyhörda och uppmärksamma och lyfter aktuella ärenden i arbetslaget, med specialpedagog och rektor.

- Personal fokuserar på det som barnen gör bra och rätt.
- Personal uppmärksammar barnen på när de gör rätt inklusive beskriver **vad** och **hur** barnet gjorde som var bra.
- Enskilda intervjuer med alla 5-åringar i förskolan.
- Planerad och medveten vuxennärvaro genom hela dagen på förskolan.
- Dela upp barnen i mindre grupper när det är möjligt.
- Pedagogisk lunch där tjänstgörande personal deltar i måltiden
- I största möjliga mån minimera identifierade riskfaktorer i närmiljön

7 Förebyggande arbete

7.1 Förankring

- Aktualisera Plan mot kränkande behandling i personalgrupperna vid läsårsstart
- De äldre barnen görs delaktiga i arbetet med Plan mot kränkande behandling i samtal kring exempelvis riskfaktorer.
- Vårdnadshavare informeras om Plan mot kränkande behandling på utvecklingssamtalet i förskolan.
- Inför varje läsår informeras om årets plan och mål på föräldramöte och genom att anslå den på varje avdelning.
- Information om Plan mot kränkande behandling ges även på läsårets första enhetsrådsmöte/föräldrarådsmöte.

7.2 Förankringsarbete av denna plan

Personal:

- Förankra i personalgruppen
- Stående punkt på personalkonferenser
- Uppföljningar och utvärderingar

Barn:

- Samtal med barnen om Plan mot kränkande behandling och dess innehåll på ett för barnet åldersadekvat sätt.
- Värdegrundsarbete i barngrupper

Vårdnadshavare:

- Informera vid föräldramöten
- Genomgång med enhetsråd/föräldraråd
- Information på hemsidan www.vargarda.se

7.3 Vi upptäcker diskriminering och kränkande behandling genom

- Observationer av barngrupper inomhus och vid utevistelse
- Enskilda samtal med berörda barn
- Arbetslag- och personalkonferenser. Trygghetsärende har en stående punkt där oro för uppkomna situationer diskuteras.
- Signaler som t.ex. nedstämdhet, oro, frånvaro, humörsvängningar

- Utvecklingssamtal och dagliga samtal med vårdnadshavare.

8 Ett ärendes gång

- Så snart någon i verksamheten får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling ska anmälan ske till rektor. Rektor är skyldig att anmäla till huvudman. Ingen värdering ska göras innan anmälan sker till rektor och huvudman.
- Anmälan sker i Drafit.
- Rektor ansvarar för att trakasserier eller annan kränkande behandling skyndsamt utreds.
- Ärendet utreds i samverkan mellan rektor, klasslärare, fritidspersonal och elevhälsoteam.
- Ärendet följs upp i Drafit.
- Utredning och uppföljning se bilaga 2 och 3.

9 Uppföljning och implementering

Utvärdering av planen mot kränkande behandling sker i arbetslagen, på APT, föräldraråd/enhetsråd inför varje nytt läsår. Revidering av planen utförs av rektor och förskolans personal vid läsårets slut.

Implementering av planen sker efter revidering i arbetslagen och föräldramöten.

9.1 Ansvar

Alla som arbetar på Lena förskola är ansvariga för att upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling.

Enligt socialtjänstlagen 14 kap.1§ är både skolmyndighet och alla anställda hos myndighet, det vill säga personal i förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola, skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

9.2 Barn- och elevhälsoteam

Det finns alltid möjlighet för barn/elever, vårdnadshavare och pedagoger att vända sig till förskolans barn- och elevhälsoteam för konsultation.

Kontaktpersoner:

Specialpedagog Monica Codelia-Andersson 0733 – 57 51 74

9.3 Skolledning

Kontaktpersoner:

Rektor Karin Mattsson Johansson 0322 – 600 569

10 Bilagor

10.1 Bilaga 1 Dokumentation av utredning av diskriminering och kränkande behandling

Görs i Draftit, program för dokumentation av kränkande behandling.
Användaruppgifter till Draftit erhålls från skolchefen.

10.2 Bilaga 2. Att utreda, åtgärda och följa upp kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering barn–barn, elev-elev

Åtgärd	Ansvar
Steg 1 Omedelbar tillsägelse, information till rektor. Rektor informerar huvudman. Dokumentera. Vid behov tillkallas polis 112.	All personal/rektor
Steg 2 Samtal med den som påtalar problem. Samla så mycket information som möjligt. Dokumentera. Rapportera till trygghetsteamet och ansvarig pedagog.	All personal/rektor
Steg 3 Dokumentation i protokoll. Samtal med berörda parter enskilt eller i grupp. Kontakt med berörda vårdnadshavare	Trygghetsteamet/rektor
Steg 4 De berörda barnen/eleverna hålls under uppsikt.	All personal/rektor
Steg 5 Uppföljande samtal. Återkoppling till anmälare, pedagoger och vårdnadshavare	Trygghetsteamet/rektor
Steg 6 Möte med barn/elev, vårdnadshavare och pedagog samt representant från trygghetsteamet. Kartläggning inför ansökan om upprättande av handlingsplan/åtgärdsprogram upprättas vid behov och lämnas till rektor.	Pedagog/ mentor
Steg 7 Ärendet tas upp av barn/elevhälsoteamet. Rektor beslutar om vidare åtgärder.	Pedagog, mentor, personal från elevhälsan eller rektor
Steg 8 Eventuell anmälan till socialtjänst.	Rektor
Steg 9 Arbetsskadeanmälan/tillbudsanmälan görs och lämnas till rektor. Ev anmälan till Arbetsmiljöverket.	Rektor
Steg 10 Ärendet går till Myndighetsnämnden för Lärande och Omsorg för vidare åtgärder.	Rektor

10.3 Bilaga 3 Att utreda, åtgärda och följa upp när barn/elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av vuxen

Åtgärd	Ansvar
Steg 1 Händelsen anmäls till rektor, som ensam eller tillsammans med elevhälsopersonal pratar med barnet/eleven. Vid behov tillkallas polis 112.	All personal
Steg 2 Vårdnadshavare informeras	Rektor.
Steg 3 Samtal med den vuxne som har rätt att bistås av fackligt ombud.	Rektor
Steg 4 Åtgärdsplan upprättas.	Rektor
Steg 5 Barnet/eleven får stöd och hjälp	Elevhälsan
Steg 6 Uppföljning med barn/elev och vårdnadshavare	Rektor
Steg 7 Uppföljningssamtal med den vuxne	Rektor
Steg 8 Eventuell anmälan till socialtjänst.	Rektor
Steg 9 Ärendet går till skolchef och HR för vidare åtgärder.	Rektor

11 Referenser

[Förskolan och skolan ansvarar för aktiva åtgärder \(Diskrimineringsombudsmannens webbplats\)](#)

Den 15 juni 2017 upphörde Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolverket 2019. *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda. Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling.*

www.skolverket.se/publikationer

Skolverket (2018c) *Ordningsregler och disciplinära åtgärder*. Rapport 471

Skolverket (2019) *Attityder till skolan 2018*. Rapport 479.

Statens medieråd (2016). *Hat och kränkningar på internet. En vägledning till föräldrar och andra vuxna nära barn*. Stockholm: Statens Medieråd

Skolinspektionen (2016). *Skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling på nätet*.

Skolinspektionen (2018). *Sex- och samlevnadsundervisningen. Tematisk kvalitetsgranskning*. 400-2016:114 45. Stockholm: Skolinspektionen

Folkhälsomyndigheten (2018). *Metoder för att främja en god hälsa bland hbtq-personer*. www.folkhalsomyndigheten.se

Litteratur

- Ekholm, M. (2017) *Att greppa skolans inre liv- en grund för ett etiskt handlande*. I Å. Söderström (red) *Etiska perspektiv på skolledares arbete*. Lund: Studentlitteratur
- Flygare, E & Johansson, B. (2013a) *Mobbning och kränkningar på nätet – omfattning och effekter av skolans insatser*. I Skolverket (red) *Kränkningar i skolan- analyser av problem och lösningar*. Stockholm: Skolverket.
- Flygare, E & Johansson, B. (2013b) *Elever som utsätts för kränkningar och mobbning av skolpersonal*. I Skolverket (red) *Kränkningar i skolan- analyser av problem och lösningar*. Stockholm: Skolverket.
- Jarl, M., Blossing, U., Andersson, K. (2017). *Att organisera för skolframgång: strategier för en likvärdig skola*. Natur och Kultur
- Samuelsson, M. (2017.) *Lärandets ordning och reda: ledarskap i klassrummet*. Natur och Kultur
- Söderström, Å. (2017). *Att arbeta mot diskriminering och kränkande behandling*. I Söderström, Å (red) *Etiska perspektiv på skolledares arbete*. Lund: Studentlitteratur
- Wrethander, M (2017) *Inneslutning och uteslutning, Barns relationsarbete i skolan*. Lund: Studentlitteratur

Elektroniska källor

- Jämställ.nu www.jamstall.nu
- Lärares yrkesetiska råd www.lararesyrkesetik.se
- Myndigheten för jämställdhet www.jamstalldhetsmyndigheten.se

Filmer

- Bully. (2011) Regi Lee Hirsch
- Återträffen (2013) Regi Anna Odell